

LIV

KRISTELIGT DAGBLAD

DUVÅ

POLITIKEN

NED

FRA

HIMLEN

GADS FORLAG

ROMAN

KR 299.95
NED FRA HIMLEN

788712407102

FOTO: LÆRKE POSSELT

Liv Duvå (f. 1987) er en prisbelønnet dansk forfatter. Hun er opvokset i Brøndby Strand og debuterede i 2017 med romanen *Vi er vel helte*, for hvilken hun modtog Bodil og Jørgen Munch-Christensens debutantpris. Hendes anden roman, *Rosenreglen* (2019), blev nomineret til Politikens Litteraturpris, og hun har senest udgivet langdigtet *Jeg vil have en statsminister* (2022) og romanen *Mødrenes hus* (2022).

“Tak, Janne,” hvisker hun, da bilen igen kører videre, og Jannes blik er rettet mod gården. Fra bagsædet ser Maria, at Janne piller sig i øjet. Måske er det en tåre, det er ikke til at se. Hun nikker beslutsomt og gasser op. Situationen påvirker hende, det er tydeligt. I en fart suser bilen det sidste stykke ned mod gården.

Dyregården

Dagen efter kommer Janne igen rullende ned ad grusvejen. Hun har været oppe i centeret for at handle. På apoteket stillede hun samme spørgsmål som i Ønskebørn, men her blev der gået mere systematisk til værks, og nu flyder bagsædet over med børnevitaminpiller og sutteflasker, termometer, tandbørste, babyneglesaks, vådservietter og masser af bleer. Og så har hun købt flere poser mel, gær og smør.

Hun parkerer ved siden af to drenge, der kører i cirkler på et par alt for små cykler. Hun håber ikke, de har stjålet dem. Hun håber ikke, de har pjækket. Klokken er kun halvet, så det har de sikkert. Hun stiger ud og kalder på drengene. De hjælper hende med at bære de mange indkøbsnet ind i kiosken, hvis udvalg begrænser sig til bland-selv-slik, brikjuice og tyske smøger, og ved særlige lejligheder toast. Fra kiosken går en stejl trappe op til Privaten. Drengene gør store øjne, da de træder ind i dette sagnomspundne sted, hvor Janne og Pia tilsyneladende lever sammen som mor og mor, men uden andre børn end dem, der kommer og går.

Børnene forguder og frygter dem, særlig afstikkerne, som Janne kalder de børn, som hverken kan finde ud af at gå i skole eller være rolige omkring hestene, men alligevel ender med at flakke rundt på gården, fordi de ikke

har andre steder at tage hen. Drengene ser rundt på det hjemmebyggede køkken sat sammen af forskellige dele fra industrikøkkener, som kommunen ved seneste moderniseringsrunde skulle af med. Virvaret af pletter og pander, der hænger på søm tilfældigt sat op på væggen. Indkøbsnet og blepakker dumper ned på gulvet, og nu dvæler deres blikke ved de mange detaljer, der åbenbarer sig foran dem. Country-plader og bageprojekter, et eller andet seletøj, der skal olieres. Aviser og opslagsværker om heste, gamle telefonbøger, som Janne nægter at smide ud, da de indeholder hendes egne uvurderlige noter om forhandlere, som vel ikke bare sådan skifter nummer og personlighed fra den ene dag til den anden. På væggene hænger aftenskolekunst i gule og orange toner. Fra de store gavlvinduer kan man se ud over bænkene under den nøgne pergola, gederne og den store ridebane.

“Så ... ud med jer,” siger Janne og giver som tak for hjælpen drengene lov til at blande slik for to kroner hver nede i kiosken. “Bare ikke sig det til nogen,” råber hun efter dem, mens de tonser ned ad trapperne. “Slet ikke til Pia ... og hey, løber I ikke også lige ned og skifter kaninernes vand.”

Det er allerede blevet skiftet, men Janne sørger altid for at give dem den slags uskyldige ansvarsområder, så de også kan føle, at de bidrager. Hun sætter dej over til boller, dobbeltportion. Hun har en ukuelig tro på hjemmebagte bollers helbredende virkning på stort set alle menneskelige problemer. Det er ligegyldigt, hvordan de bliver. Så længe de er hjemmebagte. Og nu har hun også Maria og Sonja at bage til. Hun tager den største lerskål i brug, og mens hun står og rører i dejen, så armene snurrer, og melklumper bobler

op, kan hun ikke lade være med at tænke på Vibeke, og hvor mange boller hun i tidens løb ikke har bagt til hende.

Sidste gang Janne så hende, havde hun lige været i dyrebutikken oppe i centeret og kom slæbende på et eller andet skidetungt. På vej ud mod bilen passerede hun Centerbodegaen og så ud af øjenkrogen Vibeke sidde ved et af de runde caféborde sammen med AA-John, som tilsyneladende ikke var så AA længere. På det stålglinsende bord stod en masse flaskeøl. Nogle var fulde og lige åbnet, andre var tomme. Janne registrerede flaskerne og Vibeke og stoppede i nogle sekunder op. Hun vendte ikke hovedet, stod der bare, få meter fra hende og blev indfanget af bodegaens røgede lugt. Hverken Vibeke eller AA-John sagde noget, sad bare der i hver deres verden, mens de røg deres cigaretter og stirrede på de flaskeøl, som satte sig som en knugende fornemmelse i Jannes mave. Siden er hun gået i en stor bue uden om Centerbodegaen. Men sådan burde det jo ikke være, tænker hun, mens hun presser sine sidste kræfter ud i dejen, Vibeke er hendes søster, hendes eneste søster.

Nej, det skal fandme være løgn, tænker hun, lægger et viskestykke over dejen og stiller den ned på gulvet ved siden af radiatoren. Hun hiver sin mobil op af lommen og sætter alarmen til at ringe om en time, og nu da hun alligevel står der med mobilen, kan hun lige så godt sende Vibeke en besked. Bare lige høre, hvordan hun har det. Nej, hun kan da godt lige ringe hende op, det er jo for helvede hendes egen søster, hvis nummer hun, uanset hvor ofte hun sletter det fra telefonbogen, og selv hvis man vækkede hende midt om natten, ville kunne i hovedet.

Hun taster det ind og lader telefonen ringe. Ingen svarer.

Hun ringer igen. Stadig ingen, der svarer. Der er otteoghalvtreds minutter til, at bollerne skal bages. En time og otteoghalvtreds minutter til første ridehold begynder. Bare Vibeke er okay. Janne kunne jo godt lige køre op forbi og tjekke. Bollerne skal alligevel hæve. Vibeke kunne være faldet, som alle mennesker, der bor alene i en lejlighed, kan risikere at falde. Det behøver der ikke være noget underligt i, hun behøver ikke være fuld. Hun kunne have fået et ildebefindende. Det er i det hele taget svært at vide, hvad der er underligt og ikke underligt. Men lige at køre forbi og sige hej til sin søster, det burde vel egentlig være ganske normalt.

Parkeringskældrene er mørke og mennesketomme og spredt sig som sammenhængende underverdener under de tolv højhuse, der rager op i himlen. Oppe på jorden mellem højhusene forbinder gangtunneller de femten lejlighedsblokke i hestekoformationer. Parkeringskældrene løber under den 2,5 kilometer lange betonbebyggelse. Lidt dagslys falder ned gennem riste i loftet. Flere steder står gamle bilvrag, som nogen må have været ved at skille ad. Ellers er de fleste parkeringspladser tomme her ved frokosttid. Janne parkerer tæt på den snoede jerntrappe, der kan føre hende op i det fri. Hun bryder sig ikke om at være hernede, har flere årtiers historier og politiske skræmmekampagner siddende i kroppen. Både de uskyldige om bøller, der om natten hælder gips over nummerplader, biler der om morgenen pludselig mangler en dør, men også dem om vold, sorte dunjakker og overgreb, hvis oprindelse hun ikke længere husker. Hun har set sit barndomshjem blive brugt som kulisse i utallige dramaserier, hvor scener med hårdkogt

kriminalitet og ondsindede bander altid skydes hernede. Inden da var det mest børnelokkere, hun frygtede, eller en af de gamle sprittere, der havde set sig sur på verden.

Nu runger det hult imellem betonen, da hun smækker bildøren og med hastige skridt næsten løber hen til jerntrappen med en velkendt følelse af, at en eller anden sidder på lur. Hun håber ikke, at nogen ser hende løbe sådan. Hun ved jo for fanden godt, at der ikke sker noget. Hendes trin sætter vibrationer i jerngelænderet, der snor sig op over overfladen, og så endelig er hun oppe i solen igen, hvor et pastelfarvet højhus lige foran hende fortsætter op i himlen. Lidt skyer driver forbi, idet hun træder ind i en tunnel. På betonen omkring hende er nymalede tags sprayet hen over et vægmaleri, der forestiller et undervandsmiljø. Der er malet rundt om nogle små gittervinduer øverst oppe i tunnellen, så de ligner ubåde. Lyset skinner ind gennem gitteret ned på små guldfisk med nuttede øjne, en havfrue med stor, sammenpresset barm, en ond haj og nogle undervandsplanter i stærke farver. Janne er igen kommet til at løbe og sørger for at sætte farten ned, da hun igen træder ud i lyset.

Så står hun foran Vibekes højhus og spejder op efter sin søster. Betonen er gammel og changerer mellem grå og brun. Man bliver svimmel af at se op på de mørkerøde vinduesrammer, der fortsætter opad i en uendelighed imellem de kvadrater, der til en arbejdsweekend engang i halvfemserne blev malet pastelfarvede i samarbejde med beboerne. Nu skaller malingen. Skyerne driver væk, og den stærke forårssol skinner på bygningen, så det er umuligt at skelne de solreflekterende vinduer fra hinanden. Måske sidder Vibeke deroppe og stirrer ned på hende.

Og så ved dørtелефonen kommer Janne alligevel i tvivl. Det er jo ikke sikkert, at Vibeke er hjemme, og hvis hun er, er det slet ikke sikkert, at hun er i humør til besøg. Vibeke ved også godt, at Janne hader parkerne og ikke bare sådan lige kommer forbi. Hun ville sikkert få fornemmelsen af, at Janne kom for at tjekke op på hende.

"Haai-haai," synger en ældre dame med rollator, som bevæger sig langsomt op mod de store glasdøre. Hun roder i lommen på sin turkise vindjakke og finder en nøglebrik frem, som hun bipper sig ind med. Janne holder døren for hende, springer med ind i opgangen hen mod den tunge elevatordør, som hun også holder for den ældre dame, der er dårligt gående.

"Du skal ikke med op?" spørger damen, da hun træder ind i elevatoren.

"Tjooo," siger Janne. "Jeg skulle egentlig besøge min søster, men jeg tror ikke, at hun er hjemme."

"Man kan nu ikke vide med de dørtелефoner der. Ved du hvad, min datter stod dernede i formiddags og ringede og ringede, og jeg hørte ikke en lyd. Og det kan godt være, at jeg er en gammel kælling, men hørelsen, den fejler nu ikke noget."

Janne griner venligt og træder ind i den store elevator. "Nej, man skal være meget præcis med at sætte røret på, er der ikke noget med det?"

"Jeg skal ikke kunne sige det," siger damen og ryster på hovedet med blikket op mod loftet, som var dørtелефonerne styret af højere magter, uden for deres fatteevne.

De er stille lidt, mens elevatoren fragter dem opad.

"Ja, hele denne her bygning har jo vist sig at være

fuldstændig ubrugelig," siger damen så og ser alvorligt på Janne. "Har du hørt, at den skal rives ned?"

Janne ryster forvirret på hovedet.

"Den skulle vist være god nok. Jeg hørte det først i går. Betonen skulle være pilrådden."

"Hvordan?"

"Ja, var det noget med noget gift i fugerne? Os gamle, vi får jo ikke noget at vide. Spørg hellere din søster, hun ved sikkert mere."

"Har de virkelig tænkt sig at rive det ned?"

"Nej, jeg troede heller ikke mine egne ører. Fem højhuse. Men ved du hvad ... Mig flytter de ingen steder, det sagde jeg også til dem. Hvis jeg har kunnet overleve at bo heroppe med en eller anden gift i snart tredive år, så kan jeg nok også godt overleve ti til ... hvis der da ikke er noget andet, der tager livet af mig inden."

Elevatoren stopper ved tiende etage, og dørene går op. Janne træder til side og lader den ældre dame komme forbi. Hun vender sig mod Janne. "Tak for hjælpen, min ven," siger hun og blinker. "Jeg håber, at du finder din søster."

"Tak. Det håber jeg også," siger Janne, idet dørene glider i, og elevatoren kører videre op mod femtende etage. Hun ser på sin telefon. Vibeke har stadig ikke svaret.

Dørene åbner til Vibekes etage. Gennem glasdøren til lejlighedernes fællesaltan kan man se ud til havet. Det suser, selvom døren er lukket. Janne er svimmel, føler at hun svajer, falder, eller er det hele huset? Himlen er uoverskuelig klar. Det gibber i hende. Så hører hun en lyd inde fra en af lejlighederne, en hund der gør, og skynder sig

at trykke dørene i. Det må være højdeskrækken, tænker hun og trykker *STUEN*, mens hun koncentrerer sig om at trække vejret roligt, ikke hyperventilere. Snart er hun nede på jorden igen. Det er slet ikke sikkert, at Vibeke er hjemme, bare fordi hunden er. Hun burde nok også have meldt sin ankomst. Hun løber tilbage gennem tunnellen og ned ad den larmende jerntrappe. Godt at hun i det mindste fik hjulpet damen, så var der alligevel en mening med galskaben.

Da hun senere står ude på folden og er ved at hente heste ind, ringer Vibeke hende op. Hun tager den ikke, skynder sig i stedet at skrive en sms.

“Det var bare et lommeopkald,” skriver hun efterfulgt af en fjollet smiley.

Vibeke svarer med en tyk, gul tommelfinger-emoji, og Janne lægger igen telefonen ned i lommen. Hun forsøger at overbevise sig selv om, at der ikke er noget unormalt ved et lommeopkald. Lommeopkald sker hele tiden for alle mulige mennesker, tænker hun, og så er der igen en sms. Lyden skræmmer hestene, de lægger ørerne tilbage. Hun husker ellers altid at sætte den på lydløs, men i dag fik hun pludselig så travlt.

“Er du okay?” skriver Vibeke efterfulgt af en undrende smiley, der kløer sig på hagen.

“Jo tak, jeg har det godt,” skriver Janne. “Og hvad med dig?”

“Godt, Janne. Jeg har det godt nok,” skriver hun efterfulgt af en tandsmilende smiley. “Har du hørt om højhusene?”

“Hvad?”

“Ja, de skal rives ned. Betonen er giftig.”

“Nej. Det er da tragisk.”

“Ja. Vi må håbe, kommunen kommer på bedre tanker.”

“Du er jo altid velkommen til at sove her, hvis du mangler et sted.”

“Tak. Der er styr på det. Vi ses,” skriver Vibeke og sender efter lidt tid en kyssende smiley. Janne smiler lettet, skriver “Yes. Vi ses,” og trykker afsend. Hun bliver stående lidt med telefonen i hånden. Der er ingen tre små prikker, der indikerer, at Vibeke har tænkt sig at skrive mere til hende. Så sender Janne tre glade smileys med solbriller på, sætter mobilen på lydløs og skubber den ned i sin lomme.

Nye forbindelser

Heroppe fra den pastelmalede beton kan man se noget sitre nede i de sortglinsende strandpuder, havets skummende bølger, og det sitrer videre inde i kroppene, der som myrer i spildt saft iler gennem gangstierne.

I midten af det hele ligger togstationen med sin spøgelsesagtige susen langs skinnerne, der hvisker sit løfte om en anden verden, at det er muligt at komme væk. Toget er bare altid lige kørt, og oppe på perronen står der altid en eller anden, der lige akkurat ikke nåede det, og hiver luft ned i et par sammenpressede lunger, helt ned i de skjulte bronkier.

Gangstierne løber mellem betonblokkene, højhusene og esplanaden, der fortsætter ud i boldbanerne, centeret, skolen, kirken og plejehjemmet, hvor plantagernes frugttræer før voksede, og ender nede ved strandparken, der med sine kunstige indsøer med inddæmmet havvand blev anlagt som kronen på værket af den totalplanlagte fra-vuggetil-grav-by. Man ville trække naturen helt tæt på bygningerne. Betonfladerne skulle stå rå og ubesmykkede, som en slags lærred, beboerne selv skulle have lov til at udfylde

med gardiner, parasoller og planter i altankasserne. Folk skulle væk fra de små, fugtige københavnerejligheder og ud i forstædernes store, ensartede rum omgivet af frisk luft, græsplæner og beplantninger i store oversavede betonrør.

Betonen udfyldes dog sjældent med andet end regnvand og smog, der suges ind i overfladerne og giver dem et brunligt skær. De altid nyklippede plæner krydses kun sjældent. Drister en hundeluffer sig alligevel til at løsne snoren og lade dyret løbe frit hen over et grønt areal, vil irriterede blikke og tilråb prompte tvinge vedkommende til at rette ind. De fleste, der bevæger sig i gangsystemerne, bærer også andre byer og lande med sig, hvor hunde ikke er kæledyr, men hjemløse vilde med ulveskarpe tænder på evig jagt efter føde. At værne sig mod dyret bliver en kamp på liv og død. Andre bærer ikke geografiske steder med sig, men illusioner, romantiske forestillinger om, hvordan tilværelsen burde have været. Andre igen drømmer om et liv, hvor man ikke er tvunget til at leve med andre, der ikke ligner én selv. For dem er kampen om livet at værne sig mod alt det, der ikke passer ind i denne drøm. Et hundeangst barn for eksempel, en forkert hudfarve eller dialekt. Og der er nogle, der sætter en hund fri i trods, et skjold med skarpe tænder. Forvirret løber dyret rundt med en hæs gøen og forsøger at indfange byens spredte flok.

Men for det meste er der ingen slinger i denne endeløse vals, og hverken dyr eller mennesker viger synderligt fra de rektangulære stisystemer. De fleste ender med at følge de retninger, systemerne har lagt ud for dem. De fleste har

mindst ét liv at beskytte. De færreste har råd til at gøre sig alt for bemærkede. Alle holder deres angst tæt ind til kroppen, lader den runge i hovedet som ekkotunge tunneler. Det bliver svært at lytte, svært at se klart.

Heroppe lufter det heldigvis anderledes. Lydene er fjernere, og sådan på afstand kan man stadig se konturerne af den drøm om velfærd og lighed, det gode liv, som stedet dengang skulle repræsentere. Men den rå beton virker hverken åben eller inviterende mere, er for længst begyndt at flyde med forskellige tiders skæbner og politik. Det knager i væggene nu, det knager og sitrer inde i dig.

Dyregården

Maria og Sonja har fundet sig til rette under et stort kastanjetræ, der vokser mellem gården og folden. Sonja ligger på maven på et flyttetæppe slået ud over græsset og følger de græssende heste med blikket. Maria ligger på ryggen og ser op på træets spæde skud, hvordan miniatureblade stramt er foldet sammen om sig selv og ligner små, lysegrønne patronhylstre, klar til at springe ud. Træet skygger for eftermiddagssolen, men nogle gange finder lyset alligevel vej ned gennem kronen og løber som varme penselstrøg hen over deres ansigter. Det er dejligt endelig at ligge her i sikkerhed og slappe af. Janne vil dem det godt, det kan Maria mærke. Der er en gæsteseng oppe i Privaten og en ro her på gården, som Maria nemt kan træde ind i. Og selvom hun egentlig har nok at bekymre sig over, fylder den afslappede stemning og lysets spil gennem træet hende med en varm fornemmelse af forår. Det er en fornemmelse, som tidligere var forbundet med lyse nætter og flirteri. Og selvom hun stadig har blokeret Johan på sin telefon, er det svært at ligge her med foråret uden at komme til at tænke på den sensommeraften for halvandet år siden, hvor de mødte hinanden for første gang.